

ЗИМОСТІЙКІСТЬ ВИТКИХ ТРОЯНД НА ПОЛТАВЩИНІ В ЗАЛЕЖНОСТІ ВІД СПОСОБІВ ВНЕСЕННЯ ДОБРИВ

Гомля Л.М., Ваш С.І.

Полтавський національний педагогічний університет імені В.Г. Короленка

Одна з основних умов вирощування витких троянд — правильна науково – обґрунтована система живлення, яка дозволить підвищити продуктивність троянд, стійкість їх до пониженої температури і іншим несприятливим умовам, отримати високо декоративні рослини з інтенсивним і тривалим цвітінням. Виткі троянди відрізняються не тільки високою декоративністю, але й стійкістю до пониженої температури.

Виткі троянди сорту Нью Даун (New Down) виключно декоративні [5]. В підвищенні їх продуктивності і стійкості до пониженої температури велике значення мають правильна агротехніка, строки посадки, догляд, обрізування, науково – обґрунтована система добрив, особливо в перші роки, коли найбільше гине рослин від низьких температур і інших несприятливих умов [1]. При виконанні правильної агротехніки вони можуть рости до 10-15 років на одному місці без зниження продуктивності. Результати дослідів показали, що продуктивність витких троянд змінюється в залежності від добрив, внесених в різних співвідношеннях елементів по фазам росту [4].

В перший рік життя виткі троянди сорту Нью Даун потребують диференційованого підживлення, де в фазі розпускання бруньок вони потребують азоту, в фазі формування квітконосних пагонів — азоту з калієм або з фосфором, в фазі квітування — фосфору з калієм. На 2-му році життя, в першій половині вегетації рослини краще будуть розвиватися під впливом азотно-калійних добрив, де азот вноситься в подвійній дозі ($N:K=2:1$) та фосфор-азотних ($N:P=2:1$). Куці троянд сильно розвиваються, утворюватимуть велику кількість бутонів і квіток (60-67 штук на рослині). Однак слід відмітити, що посилене азотно-калійне живлення різко зменшить стійкість троянд до зниженої температури. Для витких троянд сорту Нью-Даун дуже важливим є азотно-фосфорне живлення з переважанням фосфору в фазі формування квітконосних пагонів. Подвійне внесення дози NP в цей період і PK під час цвітіння позитивно вплине на ріст і розвиток цих рослин в наступні роки, підвищить їх продуктивність і стійкість до понижених температур. На 3-му році життя рекомендується вносити азотно-фосфорне підживлення ($N:P=1:3$), що сприятиме утворенню великої кількості бутонів, довгих витків, сильно розвиненої кореневої системи [1]. Підвищений вміст в рослинах розчинних цукрів, головним чином сахарози, оберігає рослину від негативного впливу низьких температур. Наприклад, якщо на початку росту кількість сахарози в листках складає 1,4–2,9 %, то в кінці вегетації — 7,5–10,7 %. Вміст цукрів з настанням холодів збільшується не тільки в листках, але й в коренях і стеблах. Внесення фосфорного добрива в подвоєній кількості на фоні однієї дози азоту і калію сприятиме утворенню сахарози як в початковий період росту, так і до моменту кожного цвітіння. Наявність великої кількості фосфору в листках, стеблах і коренях — один з важливих факторів, що обумовлюють стійкість сортів Нью – Даун до низької температури [3].

Виткі троянди сорту Ексцельза (Exzelsa) в перші два роки потребують азотно-калієвого підживлення. Під впливом цих добрив їх ріст значно посилюється, утворюється багато пагонів і квіток. Інтенсивне живлення тільки на першому році життя викликає збільшення азотних речовин в

рослині в кінці вегетації, що знизить їх зимостійкість. Тому в другій половині вегетації, не дивлячись на високу потребу в азоті, необхідно збільшити рівень фосфорно-калійного живлення [2].

Отже, для нормального росту нових пагонів і підвищення продуктивності витких троянд потрібна достатня кількість поживних речовин і вологи.

Тому правильна система живлення окремих сотрів витких троянд з врахуванням їхніх еколого – біологічних особливостей позитивно вплине на ріст, розвиток і стійкість до понижених температур.

Література

1. Мантронова Е. З. Зимостойкость роз в зависимости от способов внесения удобрений / Елизавета Захаровна Мантрова. — М. : МГУ, 1984. — С. 37—53.
2. Миско Л. А. Розы. Болезни и защитные мероприятия / Людмила Афанасьева Миско. — М. : Наука, 1986. — С. 208—212.
3. Никаких шансов замерзнуть // Мой прекрасный сад. — 2007. — № 1. — С.43.
4. Ткачук О. А., Ткачук О. О. Троянди (Кращі сорти, перевірені та рекомендовані для Лісостепу і Полісся України) / О. А. Ткачук, О. О. Ткачук — К. : Вища школа, 1993. — С. 147—149.
5. Хоменко Г. П. Виткі троянди / Г. П. Хоменко // Квіти України. — 2003. — № 7—8. — С. 38—40.

ОСОБЛИВОСТІ КЛАСИФІКАЦІЇ ЗЕЛЕНИХ НАСАДЖЕНЬ М. КАРЛІВКА (ПОЛТАВСЬКА ОБЛАСТЬ)

Панасенко Т.В., Дубина Т.С.

Полтавський національний педагогічний університет імені В.Г. Короленка

Сучасне містобудування неможливе без такого найважливішого конструктивного компоненту архітектури, як зелені насадження. Парки та сквери, бульвари та алеї, газони та квітники – всі ці елементи ландшафтного дизайну мають не лише прикрашати міста, але й поліпшувати його санітарно-гігієнічний стан, слугувати базою відпочинку, культурного дозвілля й екологічного виховання населення. Відповідно до норм проектування забудови міст у різних природних зонах України зелені насадження населених пунктів поділяють на дві групи: внутрішньоміські (внутрішньоселіщні) та заміські (приміські, позаміські) [1, 2].

Нашим завданням було дослідити зелені насадження м. Карлівка Полтавської області, тому свою увагу зосередимо на внутрішньоміській групі, яка складається з об'єктів озеленення, розташованих у межах забудови житлових і промислових кварталів. Їх зелені насадження сформовані, як, правило, штучно і на обмежених площі ділянках. Об'єкти озеленення цієї групи у Карлівці досить різноманітні. Це, перш за все, три парки (міський парк культури і відпочинку, парк «Перемоги», парк ім. Ю. Гагаріна), сквери ім. Н.В. Підгорного, вуличні та пришляхові зелені насадження, а також насадження на території промислових підприємств: Карлівське ВАТ «Машинобудівний завод», меблева фабрика, завод меблевих оздоблень «Карлівський хлібзавод». Крім того, в дану групу віднесено й зелені насадження територій ЗОШ I-III ступенів (№1, №4, №5) і дошкільних закладів (№4, №6).

За функціональною ознакою зелені насадження міста розподілено